

Õiguskantsler

Teie 16.09.2020 nr

Meie 15.10.2020 nr 14-1/201641/2005554

Distantsõpe Tallinna koolides

Lugupeetud avaldaja

Küsisite õiguskantslerilt, kas pärast eriolukorra lõppu on Tallinna linnal õigus õpilaste õppimist koolimajas piirata ning kas nii toimides piirab linn laste õigusi.

Tõepoolest, Vabariigi Valitsus pole praegu koolides kehtestanud liikumispiiranguid ega distantsõpet, nagu see oli kevadise eriolukorra ajal. Sellele vaatamata rakendavad mitmed koolid (eelkõige Tallinnas) distantsõpet.

Sellist mõistet nagu distantsõpe seadus tegelikult ei reguleeri. Küll aga lubab seadus ühe võimaliku õppeviisina korraldada e-õpet ([põhikooli- ja gümnaasiumi seaduse](#) (PGS) § 24 lg 5) ja lubatud on õpe virtuaalkeskonnas ([põhikooli riiklik õppekava](#) (PRÕK) § 6 lg 5). Niisiis, põhimõtteliselt pole distantsõpe lubamatu õppeviis, kuid tuleb vaadata, millisel õiguslikul alusel kool seda rakendab.

Kui distantsõpet rakendatakse ennetusmeetmena koroonaviiruse leviku piiramiseks (tervisekaitse meede), on võimalik tugineda PGS §-le 44. Selle sätte kohaselt tagab kool õpilase koolis viibimise ajal tema vaimse ja füüsilise turvalisuse ning tervise kaitse. Tervisekaitse abinõude kasutamiseks (kooli kodukorra kohaselt) loob võimalused kooli pidaja ning abinõude rakendamise korraldab direktor. Niisiis peavad koolipere tervise kaitseks mõeldud abinõud ja nende korraldus kajastuma kooli kodukorras. Kui kooli kodukord ei anna alust tervisekaitse abinõusid rakendada, ei saa neid abinõusid ka kehtestada. Üldjuhul koolid oma kodukorras vastavaid tervisekaitse meetmeid sätestanud ei ole. Loomulikult ei saa distantsõpet rakendada ka juhul, kui distantsõpe on tervisekaitse meetmena kodukorras sätestatud, kuid tegelik olukord sellise abinõu kasutamist ei õigusta.

Kuigi distantsõpe tervisekaitse meetmena (kui kooli kodukord seda lubab) pole praegu seadusega välistatud, on iseküsimus, kas õigusriigile on kohane jätta tervisekaitse abinõude kehtestamine pelgalt kodukorra reguleerida. Näiteks, koolide sulgemise üle otsustamine nakkushaiguste epidemilise leviku tõkestamiseks on jäetud Terviseameti ülesandeks ([nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse](#) § 28 lg 2 p 1).

Distantsõppe rakendamise õigusliku aluse võib sätestada ka kooli õppekavas. Õppekava on koolis toimuva õppe alusdokument, mis koostatakse riiklike õppekavade alusel. Kooli õppekavas

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

oleks mõistlik distantsõppega seonduv reguleerida eriti neil juhtudel, kui koolil on kavas e-õpet rakendada n-õ tavapärase õppe osana. Õppekavas saab kool läbimõeldult ja kooliperega läbiräägitult sätestada e-õppe korralduse olulised tingimused ja korra. See tagab nii õpetajatele, õpilastele kui ka vanematele selguse, millele neil on õigus ja milleks nad on e-õppe raames kohustatud. Paraku näitab praktika, et üldjuhul pole seda tehtud.

Lisaks õigusliku aluse küsimusele kerkib seoses distantsõppega ka sisuline küsimus – kas haridus on kättesaadav nii, nagu seadus seda nõuab.

Õigusaktid ei reguleeri, kui suure osa kooli korraldatavast õppetööst võib moodustada e-õpe. Samuti pole selge, kuidas täpsemalt peab e-õpet läbi viima. Küsimus on eelkõige selles, kas e-õppe ajal tagab kool õpilasele juhendatud õppe. Nimelt on statsionaarses õppes (mis on tavapärase põhikooli ja gümnaasiumi õppevorm) kooli juhendatud tegevusel suurem osakaal kui iseseisval õppimisel (PGS § 22 lg 2). PGS § 24 lg 5 järgi on juhendatud õpe kooli määratud viisil toimuv õpe: näiteks loeng, individuaaltund, konsultatsioon, e-õpe ja õppekäik, mille eesmärk on teadmiste ja oskuste omandamine ning mis toimub õppekeskkonnas, milles osalevad nii õpilane kui ka õpetaja. Seega tuleb koolil ka distantsõppe ajal tagada, et lapsed saavad koolist piisavalt juhendamist ja õpetust. Peab olema tagatud, et ainet selgitatakse ning lastel on võimalus õpetajalt küsida, kui nad õppematerjalist aru ei saa. Lapsevanem ei pea asuma õpetaja asemel lapsele ainet selgeks õpetama (vt PGS § 11).

Kokkuvõtteks, ka siis, kui Vabariigi Valitsus pole kehtestanud eriolukorda, pole välistatud, et koolid rakendavad distantsõpet (e-õpet) õiguspäraselt. Distantsõppe rakendamiseks peab aga olema õiguslik alus kooli kodukorras või õppekavas. Distantsõppe korraldus peab tagama õppe kättesaadavuse ja kvaliteedi, muu hulgas peab distantsõppes olema juhendatud õppe osakaal suurem kui iseseisva töö maht.

Loodan, et need selgitused on abiks.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Koopia: Riigikogu kultuurikomisjon (avaldaja andmeteta)
Haridus- ja Teadusministeerium (avaldaja andmeteta)